

FØRSTE KAPITEL

Min beste barndomsvenn og lekekamerat het Nikolai Vergeland. Vi kalte ham Nikken. Det var fontenen i vor have, som fasinerte ham og brakte os sammen. Han var interessert i den gutten, som hadde fontenen og dermed ble vennskapet sluttet. Han bodde som jeg i Josefinegate, hvor min far i 1872 hadde kjøpt et hus av dikteren Andreas Munch, hvor jeg ble født ti aar senere. Denne hadde skrevet det vakre diktet "Brudeferden", som Halfdan Kjerulf hadde satt musikk til og som var blitt sunget av mannskor over hele Skandinavien :

Der aander en tindrende sommerluft
varmt over Hardangerfjords vanne,
hvor høit opp mot himlen i blaalig duft
de mektige fjelle stande.

Min mor fortalte, at i Munchs tid bodde han og hans frue i annen etage og hans svigermor enkefru Juul, som var husets eier i første. En dag tok min mor en bok ut av et bokskap. Det var Munchs dikt, blant hvilke hun valgte et, som hun leste høyt.

Det fortalte om en norsk kongedatter, som het Christine. Hun skulle gifte seg med en spansk adelsmann og beskrev hennes store sorg over aa forlate Norge.

Efter enkefru Juuls død bosatte Munch seg i Roma og ønsket aa selge det hus, hans hustru hadde arvet. Mine foreldre bodde dengang i Parkveien og saa seg om efter en enebolig i naerheten av ⁿCorad Langaards tobakk fabrikk, hvor min far var kontorsjef. De var saa heldige aa kunne kjøpe Josefinegate 15 for fire tusen daler. Det var ikke et stort hus, men min far utvidet det med et tilbygg. Det hadde en rommelig have, som skraanet nedover mot Josefinegate og bakenfor paa den andre siden av Underhaugsvielen var studenterhjemmets have med store traer, saa det hadde vakre omgivelser med forholdsvis lite bebyggelse. Alle eiendommer i dette strøk har servitutter, saa man ikke kan bygge foran en viss linje.

Vor nabo var Professor Caspari. Jeg var en liten gutt dengang, da jeg saa ham vandre omkring i sin have ledsaget av en hund. Han hadde frodig krøllet haar, var gemyttelig, smilende og vennlig. I hans tid hadde hans hus bare en skulder. Bokhandler Dybvad som bodde der efter ham bygget den annen ved aa tilføie en fløy. Rett overfor os paa sydsiden av gaten bodde ennaa en universitetslaerer nemlig Professor Christie. Jeg kan huske det ble sagt, at naar Professor Christie slukket sin lampe saa tente Professor Caspari sin. Paa den samme side av gaten bodde Nils Collett Vogt og Henrik Dahl. Den siste var min gode venn og var allerede dengang en utpreget personlighet, som uttrykte seg morsomt og farverikt paa muntlig norsk.

2

I hans foreldres hjem deltok jeg under oppveksten og senere i meget selskabelig samvaer. Det var et stort hus og en tallrik familie. Der underholt jeg ofte ved aa spille piano, mens guttene trengte seg omkring og ba meg spille saa fort jeg kunne.

Bortenfor Casparis hus var Kammerherre Vahls villa og paa vor annen side Advokat Nokolaisen, hvis hus var det mest dramatisk utseende av alle husene i Josefinegate. Det var rødt og hadde to taarner. Der bodde bl. a. Professor Amund Helland. Han var en i øyefallende fremtoning, som alle maatte legge merke til, naar han med energiske skritt kom spaserende opp gaten med sin store hatt sin korpulente figur og et hakaskjegg, som stakk utfordrende frem. I det hus som tilhørte Nikkens foreldre bodde ogsaa hans gamle bestefar General Vergeland.

Der var en foreteelse i denne del av Josefinegate, som var paafaldende, nemlig at der var fem haver paa rad, som alle hadde fontener, hvor springvannet skjöt opp med en tykk straale og falt saa tungt og plaskende ned, at man kunne höre det langt borte. Det var forresten en meget behagelig lyd paa en varm sommerdag, men om natten ble vannet skrudd av for ikke aa forstyrre folks søvn. Der var intet som tydet paa, at fonteneeierne ville vaere sparsommelige med vannet ved aa la det gaa med en tynn straale, saa forbruket kunne begrenses og ikke bevirke, at vannmaaleren laget regningen for høy. De behövet imidlertid ikke aa ha bekymringer i saa henseende, for der fantes ingen vannmaalere og der kom aldrig noen regning for dette vann. Kommunen hadde i 1860 aarene, da husene ble bygget, gitt alle huseierne rett til fritt vann for alle som ønsket aa ha fontener.

Min far fortalte, at Advokat Nikolaisen som var Christiania kommunes Advokat og som selv hadde en slik vannrett, hadde raadet ham til ikke under noen omstendighet aa oppgi denne. I de senere aar begynte imidlertid vannvesenet aa utspekulere en plan for aa omgaa den gamle vannrett, for de likte vistnok ikke, at de ikke kunne sende regning for denne luksuriøse konsumering av vann. De bestemte, at hvis en eneste ny kran ble innlagt i huset, saa bortfalt vannretten. Det var nettopp det som hente i mit tilfelde, da jeg bodde i utlandet og huset var bortleiet. Nu er alle fontenene i Josefinegate tørre. Jeg er den siste av de eldre huseiere, som ikke har solgt mit hus, hvilket har vaert i min slekt i over nitti aar.

Professorens sønn Theodor Caspari skrev om disse gamle havene, at fontenene plasket og plasket, og syrinene blomstret og blomstret og disse samme syriner fikk Nikken og jeg anvendelse for. Vi laget en stor, flott bukett av frisk duftende syrin og plasserte den paa fortauet i Josefinegate. Til buketten var festet en hyssing, som gikk igjennem en aapning i stakittet opp til en havebenk, hvor vi satt. Naar der saa kom en, som ivrig bøyet seg for aa ta buketten opp, trakk vi til saa den forsvant gjennem stakittet til alles store forbauselse. En sa, "se den gaar". Skolebestyrer Voss fra Aars og Voss's skole forsøkte aa ta den opp, men den forsvant for ham ogsaa. Folk kappløp for aa komme først frem, og deltagerne paa begge sider av stakittet moret seg over denne lek, kanskje mest de paa havebenken, men ingen gikk tomhendet bort, for alle som ville ha det fikk syriner som presang, da der var store reserver aa ta fra.

5

Mine interesser fra mit tiende aar og under oppveksten var aa spille piano og det aa tegne og male. Hvis jeg ikke satt ved pianoet, satt jeg ved tegnebordet og jeg er redd for, at det ble lite tid igjen til lekser og hjemmearbeide for skolen. Jeg hadde i mange aar god og regelmessig pianoundervisning av Frk. Olga Tellefsen og senere av Martin Knutzen, som var en pianist av store dimensjoner, en av de betydeligste vi har hatt. Man sa, at Leschetizky i Wien, som hadde hatt saa mange berømte elever, satte ham høiest av dem alle. Han bare beklaget en viss menneskelig svakhet han hadde. Med sine svaere, kraftige hender og store tykke fingre, kunne han lokke de skjønneste toner ut av flygelet, og naar han som et av sine ekstanummere spillte Schubert-Liszts Erklönig, var det som om Aasgaardareien for gjennem salen med lyn og torden. Ved en av hans elevoppvisninger i hans villa paa Lysaker, spillte jeg Griegs a-moll konsert med Knutzen ved annet flygel.

I mine foreldres hjem og fra min tidligste barndom hadde jeg den fordel aa høre meget musikk ikke bare klaver, sang og fiolin, men ogsaa kammermusikk. Min eldste søster fru Sigrid Munthe Kaas, var en meget talentfull pianistinne og elev av Agahte Backer Grøndahl. Gjennem henne laerte jeg en stor del av klaverlitteraturen aa kjenne. Min annen søster Fru Aagot Gjønnæs spillte fiolin. De var meget eldre enn jeg og var begge gifte og borte, da jeg var elve aar gammel, saa jeg var eneste barn i huset.

Min far Grosserer Thorvald Hurum var født paa gaarden Hurum paa Ringerike, hvor slekten hadde levet i nesten firehundre aar

Hans forfedre het alle annen hver-en Thorvald og Alf, helt tilbake til " Alf Hurum den eldre," som levet der omkring aar 1500. Paa dette tidspunkt opphører offentlige dokumenter med angivelse av navn paa gaardens eier, saa slekten forsvinner i en dunkel middelalder, men det er sansynlig, at den levet der ogsaa før denne tid.

Generalkonsul Löchen paa Röyse, Ringerike skrev i 1941 til min ~~KJHXMHKHXKXKXKX~~ søster Fru Munthe Kaas bl. a. det følgende:

" Saken er, at jeg holder paa aa lave en fortegnelse over alle medlemmer av Hurumslekten, som jeg selv likesom De tilhører i like linje. Da jeg bodde i Oslo ifjor vinter, tilbrakte jeg tiden med aa gjennomgaa gamle dokumenter i Stats og Riksarkivet. Jeg arbeidet da serlig med Hurumslekten og jeg var saa heldig aa finne tre eldre generasjoner enn de som er nevnt i Lagesens "Ringerikske Slekt". Jeg vedlegger en stamtavle, som viser Deres forbindelse med disse eldste Hurumfolk. Den er som De ser ganske enestaaende hva navnene angaar."

Min far hadde i sin ungdom kunstneriske interesser. Han spilte fiolin og malte gode akvareller og var da han ble eldre en interessert amatørfotograf. I 1890 aarene gikk han omkring med et stort aparat av polert tre, som hadde en kolosal lense. Han hadde et stykke sort fløiel, som han la over aparatet og sit hode, naar han saa paa det han skulle fotografere. Dette var før filmen var oppfunnet, saa han brukte plater av glass. Han hadde et mørkeromm, hvor han fremkalte disse, kopierte og gjorde alt arbeide selv.

7

Vor fotografiske tenkning har naturligvis utviklet seg meget siden hans tid, men han var en god begynnelse. Jeg har et album med hans fotografier, som forteller om vor virksomhet i nittiaarene. Vi har siden dengang lært meget om fotografi fra almindelige kunstprinsipper og har hatt gode instruktører til aa forklare os alt mulig angaaende dette, men i min fars tid fantes ingen slike. Det aa vaere amatørfotograf i nittiaarene var meget usedvanlig.

Da han var fjorten aar gammel, kom han som lærling til et apotek paa Hønefos. Han fortalte, at blandt medesinene der hadde de en som het Tinktura Revinosa. En dag kom en mann inn og ville kjøpe noe av den, men det var litt vanskelig aa forstå hva han mente, for han kalte den Tinktura riv i nesa. Noen aar senere var han paa kontoret til Baron Wedel paa Baerums verk. Fra denne periode finnes der en del gode akvareller med motiver fra omegnen, som han malte. Han fortalte, at naar beronen kom inn paa kontoret, pleiet han alltid aa spørge: " Skriver I karle ? " Sin fedrenegaard paa Ringerike, hvor slekten hadde levet i saa mange aarhundreder solgte han. Efter aa ha arbeidet i Christiania en tid, fikk han stillingen som kasserer hos Conrad Langaard, som hadde en tobakkefabrikk. Dengang var forretningen nederst i Karl Johans gate i nærheten av jernbanetorget og der var til aa begynne med ingen andre paa kontoret enn Langaard og min far. Som bekjent utviklet forretningen seg senere til aa bli en storbedrift. Min far begynte som kasserer, ble kontorsjef, fikk firmaets prokura og ble tilslutt opptatt i firmaet som ansvarlig medinnehaber.

8

Han hadde i mer enn en menneskealder felles kontor med Langaard. Dette var i bygningen ved siden av fabrikkens i Pilestredet, som hadde kontorer i første etage og Langaards privatbolig i annen. Paa sjefskontoret var en høy dobbelt mahogni pult, slik som man pleiet aa bruke dengang. Den hadde ryggløse stoler, som man kunne regulere høyere eller lavere før man besteg dem. Naar jeg besøkte min far paa kontoret, pleiet Langaard aa spasere fremog tilbake absorbert i en livlig konversasjon. Min far nevnte, at det unnertiden var vanskelig for ham aa bli ferdigg med sit arbeide, fordi Langaard ville saa gjaerne konversere. Han paaskjönt ham med kostbare gaver til hans 25 aars jubileum og ved andre anledninger. Han bestemte ogsaa, at min far skulle arve hans lommeur. Det var et kronometer, som ble kjøpt i London og hadde kostet en liten formue. Det anga timene med en spinkel klokke klång. Hvis det var noe i veien med det, maatte det sendes til spesialister i London, for der fantes ingen norsk urmaker, som kunne reparere det. Gamle Conrad Langaard døde i 1897. I sine efterlatte papirer raadte han sin søn Rasmus til aa oppta min far i firmaet, Hvilket han gjorde. Hans aarlige inntekt var naturligvis bare en mindre del av firmaets, men det var allikevel nesten et sekscifret tall og det var før den første verdenskrig, dengang da en krone var en krone.

Min mor födt Jakobine Andrea Haslum, var beslektet med Jörgen Moe. Hun fortalte meg, at engang da hun var en liten pike, kom Aabjørnsen og Moe paa besök til hennes far Gaardbruker Mads Haslum paa Haga i Østre Baerum. Ute i haven paa Haga var der

9

et gammelt hult tre. Jørgen Moe løftet henne opp saa hun kunne se ned i den hule trestammen, mens Asbjønsen fortalte henne et eventyr om en fugl, som bodde derinne.

Min onkel Johan Haslum overtok Haga efter sin far. Der pleiet jeg besøke mine fettere og kusiner og tilbringe en del av sommerferien. Paa den ene side av gaarden er der store jordår og paa den andre en skog, som er saa uendelig, at jeg ikke vet hvor den slutter. Jeg tror den forener seg med Krokakogen og gaar helt til Ringerike. Bygningene paa Haga var gruppert rundt et tun og hadde en lang hovedbygning med brutte møner. I den ene enden av denne er der en sal med mange vinduer. Det var et vakert rom med antikke, hvite møbler og en stor, gammel etageovn som hadde alegoriske billeder i støpejern og aartallet 1791.

Fra Haga saa man Voksenkollen Sanatorium, som ikke var saa langt borte. Det var dengang Norges største og flotteste turisthotel og hadde en dominerende beliggenhet paa toppen av kollen. Det var et møtested for turister fra hele verden, men spesielt fra Skandinaviens. Edvard og Nina Grieg bodde der alltid, naar de besøkte Oslo. De var engstelige for sin helbred og satt ved middagsbordet med tykke sjaler runt sine skuldre.

Kongeveien fra Baerums Verk til Christiania gikk i gamle dage forbi Haga. Det ser som om de som bygget den forsøkte aa finne det vanskeligste og mest kupert terreng, hvor de kunne lage de bratteste bakker, for veien gaar opp og ned i ustanselig bølgegang. Den fortsetter forbi Øverland opp mot gaarden Steen, gaar forbi Steensvannet og ned i Lommedalen. Nu er den gamle vei

beskygget av store traer, den er gressbevokset, ensom og romantisk. Hvis jeg kunne lage vers, ville jeg skrive et dikt om den.

Paa Steen hadde jeg ogsaa fettere og kusiner. Der var jeg ogsaa paa besök i feriene. Min mors eldste søster tante Matilde hadde giftet seg med gaardbruker Jørgen Steen. Hans slekt hadde eiet gaarden i mer enn tre hundrede aar. Baron Wedøl hadde i en tidligere tid kjøpt opp alle de gaarder og skoger, han kunne faa fatt paa og hadde stadig spurgt om ikke Steen var tilsalgs, men det var den ikke. Han fikk til svar, at han kunne faa kjøpt saa meget han ville ha for tre skilling laaset. Paa et sted i Steensskogen som heter Vintermyr noen klm. nord for gaarden hadde de mannlige medlemmer av familien en sports-hytte, som de benyttet til selskabelige sammenkomster, hvor jeg ved enkelte anledninger var tilstede. Der svingte vi begrene og diskuterte varme spøragsmaal.

Jørgen Steen ga min far som gave det høyeste tre som fantes i hans skog og lot det bli laget til en flaggstang for vort landsted paa Høvik. Det var den høyeste flaggstang jeg noensinde har sett. Dette var i slutten av nittiaarene, saa vi fløy flagget med unionmerket i det øverste hjørne. Noen kalte det for "sillesalaten." Efter 1905 fant jeg det gamle unionsflagg paa et loft. Da var det blitt en kuriositet.

Fra haven paa Steen var der en skjønn utsikt. Til høire var Kolsaas, rett frem var ^{Bocum med stein Cokgrusen} fjordenvog til venstre var byen. Ved siden av Haven var der en lund av urgamle, knudrede askekaller, som hadde svaere, tykke stammer, var hule og utbrente

men trivedes og levet. Jeg har lest at slike askekaller kan vaere Opp til fire tusen aar gamle. De synes aa ha de samme egenskaper for preservasjon, som de enorme sequoias i California. Blant de store traerne der saa jeg det, som kalles General Grant, hvis alder er otte tusen aar, Lynet slaar ned og der blir brann, som uthuler treet, men skallet lever og skyter nye grener. Jeg kjørte gjennom stammen paa et av dem, hvor veien gaar gjennom dets fot. Jeg gikk inn i et annet, som var hult som en skorstenspipe, hvor jeg kunne se ut av toppen, men det levet. De gamle askekallene paa Steen synes aa ha de samme egenskaper, og kjemper haardnakket for et evig liv.

" Solhaug " var navnet paa vort landsted paa Høvik, hvor vi bodde noen maaneder om sommeren. Det hadde en vakker utsikt til fjerne blaa fjell i Asker og var i naerheten av fjorden, hvor jeg kunne glede meg over de fordeler, som sjøen byr en gutt. Der var en have med rips og stikkelsbaer, moreller, kirsebaer og grønnsaker. Der var ogsaa blomsterbedd, som jeg pleiet aa vanne. Resten av stedet var en skog av gamle gran og furutraer. Paa min mors fødselsdag i juli var der alltid et stort selskap, hvor familiene fra Haga og Steen var tilstede. Min far benyttet da anledningen til aa fotografere og tok gruppebilleder av hele forsamlingen

Min svoger Wilhelm Munthe Kaas var disponent for Landhusholdningsselskapernes Felleskjöp og gaardbruker paa Nordre Huseby i Vestre Aker. Det var en usedvanlig pen gaard, omkranset av granskog og store jorder. Den laa under Holmenkollen og hadde utsikt over Oslodalen. Munthe Kaas hedde en

agronom til aa hjelpe seg med gaarden, som han drev som et mønsterbruk med et fjøs paa ca. 75 kuer. Disse var importert fra Sverige, og sto paa baas hele sit liv. De var aldrig ute. Men ellers hadde de det bra og fikk for, som var innstillet paa størst mulig melkeproduksjon. I min søsters salong paa Huseby hørte man meget musikk og i julen og ved andre anledninger var der store selskaper med en masse mennesker. De fleste var byfolk, men der var ogsaa representanter fra gamle Akers-familier som gaardbrukerne Hilmar Holmen, Johannes Voksen og andre.

Min annen svoger var Skolebestyrer, Kand. Teol. Halvard Gjønnæss, av St. Hans Haugens Skole. Han solgte skolen til Oslo kommune, men fortsatte annensteds med et gymnasium for folk, som hadde liten tid og ville fort frem. Der kunne man ta eksamen artium paa to aar, hvis man var flink nok. Gjønnæss var ogsaa vel kjent gjennom sin virksomhet i Frimurerlogen, hvor min far hadde introdusert ham og hvor han i mange aar var O. M. i logen St. Olaus til de tre roser, Som ogsaa jeg tilhører. Han var meget musikkinteressert og spilte fiolin.

Min far ville helst, at jeg skulle bli forretningsmann. Han sa, at da ville jeg ha best anledning til aa skape meg en selvstendig stilling, men ogsaa god anledning til aa ruinere meg. Jeg var omtrent et aar, som volontør i Conrad Langaards kontor, hvor jeg hadde min far som sjef. Jeg skrev hver dag adresser paa massevis av konvolutter til kjøbmenn over hele landet og gikk daglig til bankene og satte inn penger. Paa tollboden var jeg behjelpelig med fortelling av store partier av tobakk

fra Amerika. En dag overleverte jeg en sjekk til tollkassereren. Den var paa mer enn en million tohundretusen kroner.

Men kontorarbeide tiltalte meg ikke, saa efter en gjesteopptreden paa Handelsgymnasiet, hvor jeg forsøkte aa fordøie dobbelt bokholderi og handelsregning, valgte jeg en ny linje for min utdannelse. Mine snille foreldre sa ingenting og lot meg gjøre som jeg ønsket. Jeg ville bli arkitekt og begynte som laerling paa et arkitektkontor. Jeg kopierte farvelagte plansjer av forskjellige maater aa legge mursten, sammenføie bjelker til takkonstruksjoner og kopierte akvareller av arkitekt von Hanno av gamle maleriske bygninger i Tyskland. Jeg var meget interessert i dette arbeide og arkitekt Harald Olsen paa hvis kontor jeg var, ga meg gode raad.og var oppmerksom paa, at jeg hadde lett for aa tegne og aa lage akvareller. Han hadde tegnet glassmagasinets bygning og hadde sit kontor der.

Men saa melte musikken seg saa sterkt, at den brakte meg helt ut av likevekt. Min mor hadde allerede flere aar tidligere spurgt meg om jeg ikke hadde lyst til aa velge musikken som mit arbeide, men dengang var jeg ikke interessert. En tid tankte jeg ogsaa paa aa bli maler, men musikken vant. Maleren Hans Ødegaard saa igjennem flere av mine tegnebøker, som inneholt billeder i vannfarver fra tiden før jeg var ti aar gammel. Han sa, at han ikke kunne forstaa, at jeg ikke var blitt maler. Men det likte jeg ikke aa høre for da var jeg interessert i musikk.

Efter i et parr aar aa ha studert harmonilaere med Iver Holter, samtidig som jeg studerte klaver med Martin Knutzen, drog jeg til Berlin. Jeg oppsøkte høyskolen for musikk,

hvis officielle navn var : " Kaiserliche, Königliche, Akademische Hochschule für Musik," men ble fortalt, at semesteret var begynt og alle plasser var besatt, saa jeg kunne ikke komme inn. Jeg maatte vente til neste semester og melde meg til opptagelsesprøven før dette begynte.

Neste dag gikk jeg atter til høyskolen og sa til den uniformerte vaktmann i vestibylen, at jeg gjerne ville treffe Max Bruch for aa faa hans raad om hvem jeg burde studere privat med inntil neste semester begynte. Han syntes først ikke aa forstå, men etter aa ha tenkt seg om spurgte han : " De mener Professor Dr. Bruch ? " Ja, jeg mente ham. Jeg kom til aa tenke paa, at Bruch var blitt utnevnt til " Doktor Honoris Causae " i musikk ved et engelsk universitet (Cambridge) samtidig som Tsjaikovsky, Grieg, Saint-Saëns og Bolito.

En tjener i uniform aapnet døren til Bruchs rom etter aa ha anmeldt meg og nedskrevet mit navn paa listen av de, som ville ha audiens. Bruch var leder av høyskolens avdeling for komposisjon og var en vennlig eldre mann med briller og langt haar. Etter aa ha fortalt ham, hva jeg kom for spurgte han: "Hva kan de"? Jeg svarte, at jeg hadde studert harmonilaere og, at jeg hadde komponert en del. Han sa: " Kom igjen i morgen og ta med dem noe av det de har komponert. " Saa gikk døren opp og inn kom Joseph Joachim, som var høyskolens direktør. Etter at de to berømte gamle musikkere hadde omfavnet hverandre, presenterte han meg for Joachim.

Dagen etter kom jeg tilbake med manuskript til tre klaverstykker. En av Bruchs elever i hans saakalte Meisterschule

10

var ogsaa tilstede. Siden jeg aldrig hadde sett et flygel med fire pedaller før, forklarte Bruch meg hvorledes disse skulle brukes og kom med notene for aa sette dem opp. Jeg sa, at jeg kunne det utenat. Saa meget desto bedre sa han, og satte seg med notene foran seg. Et av de stykker jeg spillte hadde en livlig rytme, som jeg merket, at Bruch beveget seg i takt med. Derefter skrev han et brev, som han ga meg og bad sin elev aa følge meg ned til høyskolens forretningskontor. Da vi kom ut i korridoren uttalte min ledsager seg vennlig om et av mine klaverstykker og fortalte, at Bruch hadde opptatt meg som elev av Høyskolen.

Paa forretningsførerens kontor gjorde man innvendinger og sa, at det ikke gikk ann aa oppta elever efter semesteret var begynt og alle plasser besatt og man visste heller ikke om jeg kunne betale. Men da min ledsager sa, at Bruch hadde opptatt meg, var der ikke flere innvendinger, og jeg hadde til min overraskelse oppnaad mer enn jeg hadde drømt om.